



Біоенергетична асоціація України

№493 від «3» серпня 2020 року

**Міністру захисту довкілля
та природних ресурсів
АБРАМОВСЬКОМУ Р. Р.**

**Міністру розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України
ПЕТРАШКО І.Р.**

**Голові Державної екологічної
інспекції України
МАЛЬОВАНОМУ А. М.**

**Голові Комітету Верховної Ради України
з питань аграрної та земельної політики
СОЛЬСЬКОМУ М. Т.**

**Голові Комітету Верховної Ради України з питань
екологічної політики та природокористування
БОНДАРЕНКУ О. В.**

**Заступнику Міністра захисту довкілля
та природних ресурсів
СТАВЧУК І. І.**

Вельмишановний Романе Романовичу!

Цим листом Біоенергетична Асоціація України засвідчує Вам повагу та повідомляє наступне.

Одним з важливих секторів ВДЕ є виробництво та енергетична утилізація біогазу, що поєднує в собі власне виробництво енергії, позитивний вплив на екологію, скорочення викидів парникових газів, а також є джерелом цінних органічних добрив та покращувачів ґрунтів на основі утворюваного дигестату. За останні роки в Україні побудовано 25 біогазових станцій загальною потужністю близько 60 МВт_{ел}, що складає лише 21% цілі для біогазових установок, визначеної в



Біоенергетична асоціація України

Національному плані дій з відновлюваної енергетики до 2020 року. Причинами уповільненого розвитку даного сектору є недостатній рівень фінансової підтримки, технологічні ризики, відносна складність організації та підтримки роботи біогазових станцій, що вимагає ефективного управління як вхідною сировиною для виробництва біогазу, так і дигестатом, що утворюється.

Дигестат біогазових станцій є продуктом послідовного механічно-біологічного перетворення складних полімерів органічної речовини з виділенням цільового продукту – біогазу. В результаті в дигестат потрапляють лише ті макро- та мікроелементи, які були у вхідній сировині. Перетворені форми органічних сполук є більш безпечними та цінними з точки зору впливу на ґрунти, оскільки є мінералізованими і швидше засвоюються рослинами. Усі наукові та практичні дослідження підтверджують перевагу внесення в ґрунти анаеробно зброженого гною над необробленим гноєм.

Найбільш поширеним і ефективним застосуванням дигестату є внесення його на поля для підживлення ґрунтів, що дозволяє скоротити споживання мінеральних добрив, а відтак і викиди парникових газів¹. З іншої сторони дигестат є потужним ресурсом для відновлення родючості виснажених українських ґрунтів і є ключовою ланкою економіки замкненого циклу в сільському господарстві.

Звертаємо Вашу увагу, що з правової точки зору використання дигестату в Україні досі належним чином не врегульовано. З однієї сторони, існує усталена практика внесення на поля непереробленого гною/посліду як побічного продукту тваринницьких підприємств, з іншої – виникають правові колізії щодо неможливості внесення на поля дигестату з гною від біогазових установок.

Згідно статті 19 розділу 3 Закону України 287-VIII «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» можуть бути розміщені на ринку і використані в якості органічних добрив або покращувачів ґрунту також залишки, утворені внаслідок перетворення побічних продуктів тваринного походження на біогаз або компост. Згідно визначення, приведеного в даному Законі, дигестат з гною є органічним добривом або покращувачем ґрунту, який можна використовувати.

З іншої сторони, згідно статті 4 розділу 2 Закону України 86/95-ВР «Про пестициди та агрохімікати» «забороняються ввезення на митну територію України, виробництво, торгівля, застосування та рекламування пестицидів і агрохімікатів до їх державної реєстрації...». Під визначення агрохімікати потрапляють також будь-які види органічних добрив. При цьому, дигестат, будучи по суті органічним добривом (покращувачем ґрунту), але по факту не виробляється як стандартизоване

¹ 1 кг заміщеного азоту мінеральних добрив еквівалентний скороченню 6 кг викидів CO₂



Біоенергетична асоціація України

органічне добриво і є побічним продуктом виробництва біогазу, формально потрапляє під дане визначення, а тому, згідно вимог даного Закону може потребувати проведення державної реєстрації з попереднім проведенням державних випробовувань – польових та виробничих. Втім, позиція нашої асоціації полягає в тому, що реєстрація дигестату як добрива (агрохімікату) є практичним нонсенсом, оскільки він має мінливий склад протягом року та з року в рік, що обумовлено складністю підтримання сталих технологічних режимів при роботі станції. Таким самим практичним нонсенсом була б вимога державної реєстрації необробленого гною чи посліду, які обліковуються Держстатом України як органічні добрива.

Існуючу правову колізію можливо виправити внесенням відповідних правок в Закон України «Про пестициди та агрохімікати», де включити залишки, утворені внаслідок перетворення побічних продуктів тваринного та рослинного походження на біогаз (дигестатів), до Переліку агрохімікатів, дозволених до ввезення на митну територію України, виробництва, торгівлі, застосування та рекламування без їх державної реєстрації (Додаток до Закону України “Про пестициди і агрохімікати” від 2 березня 1995 року № 86/95-ВР). Такий підхід відповідає вимогам міжнародного законодавства (Регламентів ЄС №2019/1009, №1069/2009 та № 142/2011).

Втім питання потребує чіткої правової позиції уже сьогодні, оскільки вже є прецедент, в якому існує реальна загроза зупинки роботи однієї з біогазових станцій. Так, в липні 2020 р. підрозділом Державної екологічної інспекції України проведена позапланова перевірка ПрАТ «Екопрод», м. Волноваха, Донецької області. За результатами перевірки складено Акт про порушення, який додається до листа. Головним порушенням, згідно ст. 20 Закону України «Про пестициди та агрохімікати», на яке посилається контролюючий орган, є використання дигестату, що утворюється в процесі роботи біогазового заводу, у якості органічного добрива на власних полях компанії Екопрод. У своїй діяльності, при визначенні способу поводження з дигестатом, оператор біогазової станції Екопрод керувався нормами Закону України 87-VIII «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною», що не передбачає державної реєстрації переробленого на біогаз гною.

Таким чином створюється небезпечний прецедент зупинки роботи одного з об'єктів ВДЕ, на підставі правової колізії чинного законодавства України, що в перспективі може поставити під загрозу існування усієї галузі виробництва біогазу в секторі АПК України. Такий розвиток подій не залишиться поза увагою міжнародних організацій, МФО, інституцій ЄС, оскільки багато біогазових установок, зокрема і компанії Екопрод, мають кредити в ЄБРР та інших МФО.

UABIO

Біоенергетична асоціація України

Просимо Вас, шановний Романе Романовичу, втрутитись в ситуацію з тим, щоб врегулювати правові підстави внесення дигестату на поля і забезпечити безперебійну роботу біогазових установок в Україні. Експерти Біоенергетичної асоціації України готові, за необхідності, брати активну участь у цьому процесі.

**З повагою,
Голова Правління
Біоенергетичної
Асоціації України**



Г. Г. Гелетука

Додаток: ОПИС виявлених порушень вимог законодавства при перевірці ПрАТ «Екопрод» на 2 сторінках.

Гелетука Г.Г.: geletukha@uabio.org, моб. (050) 3582454

ОПИС

виявлених порушень вимог законодавства

За результатами проведення заходу державного нагляду (контролю) встановлено: наявність порушень вимог законодавства.

Порядковий номер	Вимоги законодавства, які було порушено, із зазначенням відповідних статей (частин, пунктів, абзаців тощо)	Опис фактичних обставин та відповідних доказів (письмових, речових, електронних або інших), що підтверджують наявність порушення вимог законодавства	Опис негативних наслідків, що настали в результаті порушення вимог законодавства (за наявності)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності (зазначається згідно з формою визначення ризиків настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності)
1.	Пункт "Г" частини першої статті 17 ЗУ № 187/98	Первинний поточний облік кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються, утилізуються, знешкоджуються та видаляються за формою 1-ВТ ведеться, але не так як того передбачає інструкція по її заповненню.		
2.	Статті 17, 33, 35-1 ЗУ N 187/98	В контейнерах для збору ТПВ припускається змішування відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія (скло, пластик, картон)		
3.	ПКМУ 1221	Не надається до Державної екологічної інспекції у Донецькій області інформація щодо використання відпрацьованих мастил (олив)		

4.	Ст. 20 Закону України «Про пестициди і агрохімікати»	Наприкінці технологічного циклу вироблення біометану, після повного циклу ферментативної деструкції похідного субстрату, утворюється розріджена суміш залишків силосу кукурудзи, та невеликої кількості мінеральних сполук. Цю суміш підприємство використовує як органічне добриво. Реєстрація цього продукту для використання у сільському господарстві в якості добрива в Україні відсутня.		
----	--	--	--	--